

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/11/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1616204210
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Majerský
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1616204210.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Majerského a sudcov JUDr. Ing. Maria Dubaňa a JUDr. Ivany Štíftovej, v spore žalobcu: OTP Banka Slovensko, a.s., Štúrova 5, Bratislava, IČO: 31 318 916, zastúpeného Roman Kvasnica a partneri s.r.o., Žilinská cesta 130, Piešťany, IČO: 36 866 598, proti žalovanému: C. D., E.. XX.X.XXXX, M. XXX/X, M., o zaplatenie 5.370,04 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Malacky č.k. 7C/628/2016-64, zo dňa 5.9.2018, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 1.500,38 eura a úrok vo výške 29,30 % ročne zo sumy 2.756,74 eura od 29.4.2016 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobcovi priznáva proti žalovanému plný nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 3.736,28 eura spolu s úrokom z omeškania 1 % ročne zo sumy 2.756,74 eura od 29.4.2016 do zaplatenia (výrok I.); v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.); žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 42,70 % (výrok III.); konanie v časti o zaplatenie 133,38 eura zastavil (výrok IV.) a žalovanému nárok na náhradu trov konania v zastavenej časti nepriznal (výrok V.). V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou doručanou súdu 12.5.2016 domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 5.370,04 eura titulom nesplateného istiny úveru k 28.4.2016 vo výške 2.756,74 eura, úrokov k 28.4.2016 v sume 2.821,09 eura, úrokov z omeškania k 28.4.2016 vo výške 54,36 eura a poplatkov 64,35 eura; zároveň žiadal úrok vo výške 29,30 % ročne z istiny 2.756,74 eura od 29.4.2016 do zaplatenia a úrok z omeškania vo výške 1% ročne zo sumy 2.756,74 eura od 29.4.2016 do zaplatenia. Žalobu skutkovo odôvodnil tým, že 27.6.2012 uzatvoril so žalovaným Zmluvu o poistenom OTP expres úvere č. 0299 2003 12 RSU, na základe ktorej mu poskytol bezúčelový spotrebiteľský úver 3.000 eur; žalovaný úver riadne nespĺcal a preto ho najprv listom z 24.4.2014 vyzval na zaplatenie záväzku po lehote splatnosti a následne mu listom z 3.6.2014 oznámil, že vyhlasuje úver za predčasne splatný, pričom žalovaný bol povinný k úhrade celého záväzku do 10 dní odo dňa doručenia predmetného oznámenia.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozsudku (§ 393 ods. 2 C.s.p.), súd prvej inštancie skonštatoval, že pred začatím pojednávania vo veci vzal žalobca žalobu v časti o zaplatenie 133,38 eura (vyčíslené úroky z úveru) späť z dôvodu nesprávneho vyčíslenia a žiadal konanie v tejto časti zastaviť; na uvedenom základe súd prvej inštancie podľa § 144, § 145 ods. 2 a § 146 ods. 1 C.s.p., konanie v tejto časti zastavil.

3. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že žalobca a žalovaný uzavreli 27.6.2012 Zmluvu o poistenom OTP expres úvere č. XXXX XXXX XX X. (ďalej ako „zmluva o úvere“), na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý bezúčelový spotrebný úver 3.000 eur. Zo zmluvy o úvere ustálil, že úver bol poskytnutý pri úverovej sadzbe stanovenej súčtom základnej sadzby pre spotrebiteľské úvery a hrubej marže 22 %, s východiskovou sadzbou spotrebiteľského úveru ku dňu podpísania zmluvy vo výške 29,30 %, pričom žalovanému bola poskytnutá zľava z úrokovej sadzby vo výške 0,20 % p.a., pri ročnej percentuálnej miere nákladov 38,81 %, celkovej čiastke, ktorú má zaplatiť (podľa údajov platných v čase uzavretia zmluvy) vo výške 6.187,91 eura a priemernej RPMN nákladov 21,06 % s tým, že úver bol splatný v 60 splátkach, so splatnosťou prvej splátky 27.7.2012 a následne vždy 27. deň v mesiaci, so splatnosťou poslednej splátky a konečnou splatnosťou úveru 27.6.2017; zároveň bol dohodnutý poplatok za zabezpečenie poistenia v sume 4,95 eura, rovnako ako poplatok za vedenie úverového účtu vo výške 2,40 eura za mesiac. V zmluve o úvere boli v článku V. bod 2 dohodnuté poplatky za prvú upomienku 25 eur a za každú ďalšiu upomienku 25 eur, za zmenu zmluvných podmienok 40 eur a za nedočerpanie úveru 3 % z nedočerpanej čiastky úveru. Súd prvej inštancie mal za nesporné, že žalovaný nedodrжал podmienky zmluvy o úvere a prestal úver riadne splácať, v dôsledku čoho žalobca k 20.6.2014 vyhlásil predčasnú splatnosť úveru. Na uvedenom základe dospel k záveru, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi zosplatenú a neuhradenú časť istiny vo výške 2.756,74 eura, sumu riadnych úrokov 860,83 eura (za obdobie od 27.5.2013, t.j. od omeškania s platením splátok do 20.6.2014, t.j. do dňa predčasnej splatnosti úveru) a 64,35 eura titulom mesačných poplatkov za poistenie.

4. Pokiaľ sa jedná o žalobcom uplatnený zmluvný úrok v sume 1.500,38 eura vypočítaný z istiny 2.756,74 eura za obdobie od 20.6.2014 (po zosplatení) do 28.4.2016 a kontinuálny zmluvný úrok 29,30 % ročne počítaný z istiny 2.756,74 eura od 29.4.2016 do zaplattenia, súd prvej inštancie tieto nároky žalobcovi nepriznal a žalobu v tejto časti zamietol. Ozrejmil, že právny vzťah medzi stranami sporu posúdil ako spotrebiteľský, upravený zákonnými ustanoveniami zmluvy o úvere podľa Obchodného zákonníka, a s ostatnými nárokmi upravenými špeciálnym zákonom o ochrane spotrebiteľa a zákonom o spotrebiteľských úveroch, v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka, nad rámec obligátnych ustanovení zmluvy o úvere stanovených v Obchodnom zákonníku. Poznamenal, že podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo/14/2014, zo dňa 21.4.2015, sa ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Vyslovil názor, že § 502, § 503 ods. 1 a ods. 2 a § 506 Obchodného zákonníka je potrebné vykladať tak, že veriteľ má právo na zaplattenie zmluvných úrokov počas trvania zmluvného vzťahu, t.j. počas trvania zmluvy alebo do mimoriadnej splatnosti úveru; uvedenému nasvedčuje aj skutočnosť, že zmluvné úroky sú základnou náležitosťou inštitútu úveru a teda trvajú počas existencie zmluvy o úvere, t.j. jej účinnosti, pričom sú splatné spolu so splátkami, prípadne na konci lehoty na vrátenie prostriedkov (prípadne aj ku koncu roka). Ak teda dôjde k odstúpeniu od zmluvy, nastupujú účinky ex tunc, teda nároky na splatné úroky a iné zmluvné nároky nezanikajú, avšak po ukončení zmluvného vzťahu nemožno požadovať ďalšie nároky zo zmluvy, ktorá zanikla, teda aj ďalšie splácanie úrokov. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014, zo dňa 30.6.2015, podľa ktorého splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok, avšak v prípade predčasného a mimoriadneho zosplatenia úveru veriteľ týmto svojím právnym úkonom navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok; právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatennej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom; v opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. Krajský súd v Prešove v predmetnom rozhodnutí uzavrel, že s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy; ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a ods. 5 Občianskeho zákonníka, robí absolútne neplatnou.

4.1. Súd prvej inštancie v súvislosti s nárokom na zmluvné úroky po predčasnom zosplatnení úveru považoval za potrebné uviesť, že ak by mal veriteľ právo nielen na úroky z omeškania, ale aj na zmluvné úroky, nebolo by v jeho záujme čím skôr vymôcť nárok na vrátenie požičaných prostriedkov, pretože by inkasoval ďaleko viac ako keby tieto prostriedky poskytol inému dlžníkovi, a to aj keby nedošlo k zmene výšky úrokových sadzieb. Mal preto za logické, že veriteľ má nárok na vrátenie všetkých nárokov ku dňu mimoriadneho odstúpenia od zmluvy a následne na zaplatenie úrokov z omeškania z tejto sumy, ak nebola vrátená, pričom v tomto smere je potrebné vykladať aj jednotlivé ustanovenia zákonnej úpravy zmluvy o úvere, z ktorej je zrejmé právo veriteľa na zaplatenie úrokov od poskytnutia prostriedkov do ich vrátenia, ale tento vzťah musí byť limitovaný existenciou a trvaním zmluvného vzťahu; teda zmluvné plnenia nemožno požadovať po tom, čo zmluva zanikla či už výpoveďou, odstúpením alebo uplynutím času.

5. Pokiaľ sa jedná o ďalšie nároky uplatnené žalobcom, súd prvej inštancie uviedol, že úrok z omeškania 54,36 eura vyčíslený zo sumy istiny za obdobie od 27.5.2013 (dátum omeškania žalovaného so splátkou) do 28.4.2016 vo výške 8 %, resp. 1 % ročne, ako aj úrok z omeškania 1% ročne z nezaplatenej istiny (2.756,74 eura) od 29.4.2016 do zaplatenia; mal za dôvodné, nakoľko žalovaný je v omeškaní s plnením peňažného dlhu. Dodal, že výška žalobcom uplatnených úrokov z omeškania je nižšia ako úroková sadzba určená podľa základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky k 27.5.2013 (omeškanie so splátkou), resp. k 21.6.2014 (deň nasledujúci po mimoriadnej splatnosti), preto žalobcovi priznal úroky z omeškania tak, ako si ich uplatnil.

6. Na uvedenom základe súd prvej inštancie podľa § 497, § 499, § 502 ods.1, § 503 ods. 1 a ods. 2, § 504, § 506 Obchodného zákonníka, § 50 ods. 2, ods. 3 a ods. 4 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 2 písm. d), § 9 ods. 1 a ods. 2 písm. a) až písm. y) zákona č. 129/2010 Z.z., priznal žalobcovi celkovo sumu 3.736,28 eura pozostávajúcu z istiny 2.756,74 eura, úroku z úveru 760,83 eura, poplatkov 64,35 eura a úroku z omeškania 54,36 eura a zároveň priznal úrok z omeškania vo výške 1 % ročne zo sumy 2.756,74 eura od 29.4.2016 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a ods. 2, § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p., a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 42,70 % konštatujúc, že po čiastočnom späťvzati žaloby sa žalobca domáhal zaplatenia 5.236,66 eura s príslušenstvom, pričom bol úspešný v časti o zaplatenie 3.736,28 eura, t.j. v rozsahu 71,35 %; v časti o zaplatenie 1.500,38 eura bola žaloba zamietnutá, t.j. žalovaný mal úspech v rozsahu 28,65 %. Žalobca bol teda úspešný v pomernej časti 42,70 % (71,35 % - 28,65 %). Dodal, že v časti o zaplatenie 133,38 eura s príslušenstvom vzal žalobca žalobu späť z dôvodu nesprávneho vyčíslenia, teda zaviniel zastavenie konania a preto je povinný zaplatiť trovy konania žalovanému, avšak vzhľadom na to, že žalovaný si náhradu trov konania neuplatnil a iné trovy mu zo spisu nevyplývajú, súd prvej inštancie žalovanému v späťvzatej časti náhradu trov konania nepriznal.

7. Proti rozsudku vo výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol (výrok II.) a vo výroku, ktorým priznal žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 42,70 % (výrok III.) podal žalobca odvolanie z dôvodu nesprávnych skutkových zistení, ku ktorým dospel súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov a nesprávneho právneho posúdenia veci; žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti zmeniť, žalobe vyhovieť a priznať mu trovy konania v rozsahu 100 %. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.) možno konštatovať, že v ňom namietal nesprávnu aplikáciu § 502 Obchodného zákonníka, citujúc komentár lura v ASPI, podľa ktorého záväzok platiť úroky ako odplatu (cenu) za poskytnutie peňažných prostriedkov je podstatnou časťou zmluvy o úvere; pričom možno vyvodiť, že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru; úrok z úveru a úrok z omeškania je treba dôsledne rozlišovať, pretože zatiaľ čo úrok z úveru je cena peňažných prostriedkov, ktoré poskytovateľ úveru dáva do dispozície toho, kto úver prijíma na dohodnutú dobu, úrok z omeškania je sankcia za to, že dlžník mešká so splnením peňažného záväzku; vzhľadom na to, že ide o dva rozdielne inštitúty, ktoré sa odlišujú tak svojou podstatou, ako aj funkciami, všeobecne treba vychádzať z toho, že pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania (§ 369 ods. 1). Žalobca súdu prvej inštancie vytýkal nesprávnu aplikáciu poslednej vety § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorá bola do predmetného zákona včlenená s účinnosťou od 1.4.2015 (po uzatvorení zmluvy o úvere) a bol názoru, že vzhľadom na to, že táto konkrétna právna úprava nemá príslušné prechodné ustanovenie, je nutné analogicky použiť § 879p Občianskeho zákonníka, a následne na prejednávajú vec aplikovať § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka.

8. Žalobca v odvolaní ďalej argumentoval, že povinnosť platiť úrok z poskytnutého úveru vznikla žalovanému nielen na základe § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, ale aj priamo na základe čl. I. bod 1 a bod 2 a čl. IV. bod 1 zmluvy o úvere. Dôvodil, že vzhľadom na to, že zmluva o úvere vyhlásením predčasnej splatnosti úveru nezaničila [vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru podľa čl. VIII. bodu 2 písm. a) a e) a odstúpenie od zmluvy podľa čl. VIII. bodu 2 písm. f) predstavujú rozličné inštitúty], nezaničil ani nárok voči žalovanému na zaplatenie zmluvného úroku a tento trvá až do úplného splatenia istiny pohľadávky, resp. do zániku zmluvy o úvere. Mal za to, že Občiansky zákonník neobsahuje žiadne ustanovenie, podľa ktorého by pri poskytnutí úveru veriteľ nemal voči dlžníkovi (spotrebiteľovi) v omeškaní právo na zaplatenie úrokov. Domnieval sa, že právny výklad, podľa ktorého by dlžníci v omeškaní boli povinní platiť len zákonné úroky z omeškania a neboli by povinní platiť zmluvné úroky z poskytnutého úveru, by legalizoval zvýhodnenie neplatiacich dlžníkov (s povinnosťou platiť zákonné úroky z omeškania na úrovni v súčasnosti 5 % p.a., keďže základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky je od 16.3.2016 na úrovni 0 % p.a.) oproti platiacim klientom (s aktuálnymi úrokovými sadzbami pre OTP expres úvery, t.j. úvery typu, ktorý bol poskytnutý aj žalovanému), čím sa stráca výchovný aj logický zmysel zákonnej úpravy. Považoval za potrebné upriamiť pozornosť na uznesenie Krajského súdu v Nitre č.k. 8Co/178/2017-102, zo dňa 7.9.2017, ktorého kópiu priložil k odvolaniu a podotkol, že predmetné uznesenie poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Odo/657/2005, zo dňa 27.6.2007, ktorý vyslovil záver, že nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi), teda aj za dobu, počas ktorej je dlžník v omeškaní so splnením svojho záväzku z dôvodu, že istinu v dohodnutej dobe splatnosti úveru veriteľovi nevrátil; úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky podľa 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, avšak majú odlišné funkcie, a treba ich odlišovať; kým zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úrok z omeškania predstavuje zákonnú sankciu za omeškanie so zaplatením istiny a na rozdiel od zmluvného úroku ho môže veriteľ požadovať, aj keď nebol dohodnutý, pričom platí, že môžu existovať vedľa seba.

9. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 C.s.p.) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C.s.p., keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem; rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil, nakoľko neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie (§ 388 C.s.p.). Rozsudok verejne vyhlásil 28.1.2020 (§ 378 ods. 1, § 219 ods. 3 C.s.p.).

10. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

11. Podľa § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

12. Podľa § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú.

13. Podľa § 506 Obchodného zákonníka ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi.

14. Odvolací súd na ozrejenie právnej stránky veci uvádza, že zmyslom a účelom inštitútu zosplatenia úveru je poskytnúť veriteľovi právny inštrument proti dlžníkovi, ktorý neplní záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky v dohodnutých splátkach; ide o právny inštitút, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa. Využitím predmetného inštitútu veriteľom však povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky nezaničí a veriteľovi nemôže vzniknúť nová pohľadávka (napríklad v zmysle pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia). Menia sa iba podmienky, za

ktorých je dlžník povinný svoje povinnosti splniť; povinnosť dlžníka vrátiť veriteľovi dlžnú čiastku s úrokmi po zosplatnení úveru teda predstavuje záväzok pôvodný, ktorý sa modifikoval vo svojej splatnosti; inými slovami mení sa iba to, že na požiadanie veriteľa sa stáva splatná celá pohľadávka (obdobne rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 32 Cdo 2782/1999, sp. zn. 33 Cdo 113/2008).

15. V nadväznosti na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že pôvodný záväzok v zmysle ktorého je dlžník povinný platiť veriteľovi zmluvne dojednané úroky trvá aj po zosplatnení úveru. Zo znenia § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka totiž vyplýva, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od poskytnutia peňažných prostriedkov. Hoci predmetné ustanovenie výslovne neupravuje, dokedy táto povinnosť dlžníka trvá, vzhľadom na skutočnosť, že úrok z úveru je cena (odplata) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, dlžník má túto povinnosť zásadne za celú dobu ich užívania, teda až do doby ich skutočného vrátenia veriteľovi. Uvedenému svedčí aj to, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. Záväzok zaplatiť úroky patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere, je jeho podstatnou náležitosťou (§ 269 ods. 1 Obchodného zákonníka). Aj z ustanovenia § 1 ods. 3 písm. i) zákona č. 129/2010 Z.z. vyplýva, že spotrebiteľským úverom nie je úver bez úroku a bez ďalších poplatkov. Hodno podotknúť, že záver o povinnosti dlžníka platiť zmluvne dohodnuté úroky až do skutočného vrátenia poskytnutého úveru vyplýva nielen z aktuálnej rozhodovacej praxe odvolacích súdov (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 29.11.2017, sp. zn. 43Co/23/2017, rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 7.12.2017, sp. zn. 8Co/193/2017, rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.2.2018, sp. zn. 5Co/297/2017, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.3.2018, sp. zn. 8Co/138/2017), ale potvrdzovala ho aj skoršia (ustálená) súdna prax (rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/393/2016, zo dňa 30.8.2017, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/65/2016, zo dňa 16.2.2016, uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/457/2015, zo dňa 14.12.2015, uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Cob/146/2013, zo dňa 24.1.2014, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Cob/186/2013, zo dňa 31.10.2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/83/2012, zo dňa 11.10.2012).

16. Na uvedenom závere nemení nič ani spotrebiteľské právne postavenie žalovaného, keď vzhľadom na to, že mu povinnosť platiť žalobcovi úroky až do skutočného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov, napriek zosplatneniu úveru, resp. odstúpeniu od úverovej zmluvy, vyplýva priamo z Obchodného zákonníka, nemá toto jeho postavenie vo vzťahu k nároku uplatnenému v napadnutej časti žiadnu relevanciu. V danom prípade totiž nemožno odmietnuť použitie ustanovenia Obchodného zákonníka len s poukazom na skutočnosť, že by to mohlo byť pre žalovaného ako spotrebiteľa výhodnejšie, a to ani pri zohľadnení § 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Občiansky zákonník (ani zákon č. 129/2010 Z.z.) totiž výslovnú právnu úpravu vylučujúcu nárok veriteľa na zaplatenie úrokov z úveru za dobu po zosplatnení úveru neobsahuje, keď za takúto nemožno považovať ani § 53 Občianskeho zákonníka, nakoľko je nepochybné, že samotná existencia nároku na úroky z úveru za obdobie po jeho zosplatnení nemôže spôsobiť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Základnou zásadou spotrebiteľského práva je síce ochrana pred neprijateľnými podmienkami, to však neznamená vylúčenie aplikácie ustanovení na ochranu veriteľa pri neplnení si povinností dlžníka.

17. Odvolací súd ďalej poznamenáva, že výkladu, v zmysle ktorého veriteľovi prináležia zmluvne dojednané úroky až do skutočného vrátenia úveru svedčí aj § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z., aj keď toto ustanovenie sa na daný vzťah nepoužije. V zmysle tohto ustanovenia, ak spotrebiteľ odstúpi od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa začal spotrebiteľský úver čerpať, až do dňa splatenia istiny. Logike veci preto svedčí, že nie je možné prijať záver, že predčasné zosplatnenie úveru žalobcom v prejednávanej veci, t.j. veriteľom by malo mať iné dôsledky v jeho práve na zmluvne dohodnuté úroky ako v prípade, ak od takejto zmluvy odstúpi dlžník. Pokiaľ zákon č. 129/2010 Z.z. samotnému spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky z istiny až do dňa zaplatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatnení aj veriteľ. Nemožno opomenúť ani to, že výklad každej právnej normy musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad (nález Ústavného súdu SR zo dňa 2.10.2013, sp. zn. I. ÚS 351/2013). Uvedené zahŕňa aj preferenciu takého výkladu, ktorý je v súlade s ochranou základných práv a slobôd;

interpretácia práva totiž nemôže vo svojich dôsledkoch reštriktívne zasahovať do základných práv a slobôd, ktorých rešpektovanie je súčasťou základných princípov právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR). V tejto súvislosti je preto potrebné výklad právnych noriem podriadiť čl. 20 ods. 1 veta prvá Ústavy SR upravujúceho právo vlastníť majetok, resp. z práva na pokojné užívanie majetku, ktorý garantuje čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; pojem majetku, ako vyplýva i z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, má autonómny obsah a nie je obmedzený iba na vlastníctvo hmotného majetku, no za majetok, okrem hmotných predmetov, môžu byť považované aj pohľadávky (obdobne B. L. R. proti Českej republike - 40057/98). Na uvedenom základe je potrebné konštatovať, že treba uprednostniť taký výklad právnych noriem, ktorý zohľadňuje základné právo na majetok t.j. legitímne očakávanie veriteľa, že pri absencii ním poskytnutých peňažných prostriedkov (obetovaní príležitosti investovať tieto prostriedky) dostane primeranú náhradu vo forme zmluvne dojednaného úroku; opačný výklad by totiž neprímeraným spôsobom zasahoval do práva na majetok veriteľa, nakoľko pri jeho legitímnom očakávaní by sa jeho majetok nezväčšil a to výlučne z dôvodu, že dlžník dlhodobo porušuje svoje základné povinnosti z úverovej zmluvy, za stavu, keď veriteľ žiadnu povinnosť neporušil.

18. Odvolací súd ďalej pripomína, že všeobecné súdy musia nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nie súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho - ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR zo dňa 17.2.2016, sp. zn. I. ÚS 548/2015). V tejto súvislosti je nutné podotknúť, že ak by dlžník nebol povinný po okamihu predčasného zosplatnenia úveru z dôvodu jeho nesplácania platiť veriteľovi úroky, nastala by absurdná situácia; bolo by celkom popreté, že úroky z úveru sú vo svojej podstate cena peňažných prostriedkov v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk, ktorý pokrýva veriteľovi práve úrok z úveru. Dlžník by sa v prípade nesplácania úveru, teda neplnenia svojej základnej povinnosti zo zmluvy o úvere, ocitol vo výhodnejšom postavení, než by bol v prípade riadneho splácania úveru (týmto spôsobom by boli dlžníci motivovaný úver nesplácať); veriteľ by sa naopak využitím inštitútu, ktorý slúži na ochranu jeho práv, dostal do nevýhodnejšieho postavenia, než v akom bol pred využitím svojho práva. Takýto výklad a aplikáciu platných právnych noriem je potrebné odmietnuť ako absurdný a narúšajúci ekonomické základy fungovania právnych vzťahov súvisiacich s poskytovaním úverov.

19. V nadväznosti na Stanovisko č. 1/2019 občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, prijaté v zmysle § 17 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z.z. znení „V prípade plnenia zo spotrebiteľského úveru, zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia úveru veriteľovi nepatrí. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, vzniká iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi“ odvolací súd uvádza, že v podmienkach právneho poriadku platného v Slovenskej republike, nezávislé a nestranné súdy rozhodujúce spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv nie sú viazané stanoviskami kolégií krajských súdov; viazanosť všeobecného súdu inými rozhodnutiami je vymedzená v § 193 C.s.p. (súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou SR, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je SR viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihniteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti). Podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy SR sú sudcovia pri výkone funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom. Všeobecne záväzné sú aj rozhodnutia Ústavného súdu SR vydané v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 6 Ústavy SR. Okrem takto vymenovaných prameňov práva je sudca pri rozhodovaní konkrétnej veci viazaný aj právnym názorom Ústavného súdu SR obsiahnutým v jeho rozhodnutí vydanom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy SR na základe návrhu súdu a právnym názorom odvolacieho a dovolacieho súdu. Na uvedenom základe potom nebolo možné nárok žalobcu analogizovať so závermi stanoviska občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, ktoré nemá v podmienkach Slovenskej republiky všeobecnú (precedentnú) záväznosť, nemá v nepublikovanej podobe v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ani faktickú "záväznosť" pre iné - podobné prípady

prejednávane súdmi, a netvorí ani tzv. rozhodovaciú prax najvyšších súdnych autorít. Dôvody, pre ktoré sa odvolací súd so závermi vyslovenými v predmetnom stanovisku občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave nestotožnil sú objasnené a sformulované dostatočne jasným spôsobom v predchádzajúcich odsekoch.

20. Odvolací súd napokon zdôrazňuje, že záveru o povinnosti dlžníka platiť zmluvne dojednané úroky až do zaplatenia istiny nebráni ani to, že si veriteľ môže žalobou súčasne uplatňovať aj úroky z omeškania. Je totiž potrebné rozlišovať medzi zmluvne dojednanými úrokmi, ktoré predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úrokmi z omeškania, ktoré sú sankciou za porušenie povinnosti, t.j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku v zmluve, avšak povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), majú však iný právny dôvod a preto si ich veriteľ môže uplatňovať súčasne (obdobne rozsudky Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Odo 518/2003, sp. zn. 33 Odo 657/2005, sp. zn. 33 Cdo 1401/2014).

21. Po zhodnotení vecnej a právnej argumentácie o dôvodnosti uplatňovaných zmluvných úrokov aj po zosplatnení úveru a to až do momentu splatenia istiny, tak odvolací súd dospel k záveru, že boli naplnené všetky predpoklady pre vyhovieť žaloby v celom rozsahu. Na uvedenom základe odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti podľa § 388 C.s.p. zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.500,38 eura a úrok vo výške 29,30 % ročne zo sumy 2.756,74 eura od 29.4.2016 do zaplatenia, vychádzajúc pritom v celom rozsahu zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorým je viazaný (§ 383 C.s.p.) a ktorý po právnej stránke posúdil inak a preto nemusel opakovať, príp. dopĺňať dokazovanie.

22. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, ods. 2 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcovi priznal proti žalovanému plný nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie a na odvolacom súde, nakoľko mal vo vzťahu k predmetu sporu (žalobou uplatnený petit) plný úspech.

23. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).